Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телеф.: BErgen 4-0237, 4-0807. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. — Ч. 2. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го СІЧНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 2 JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 3, 1952 VOL. LX.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ЩЕ ВИЩИЙ РІВЕНЬ ДОБРОБУТУ В НОВОМУ РОЦІ

Ню Йорк, 3. січня. — Провідні часописи Ню Йорку видали спеціяльні додатки з оглядами фінансового стану країни. У них містять огляд економічної праці американських установ і приватних підприємств за минулий рік і передбачення на 1952 р. Джордж Вандерс, автор економічного звіту республіканського щоденника Ню Йорк Геральд Трибюн, твердить, що „всякий опис економічного розвитку в Злучених Державах впродовж 1951 р. вимагає вживання граматичних суперлятивів на зразок таких, яких уживають в описі продукції фільмів". бо ці слова надаються до означення грошового обороту й продукції. Успіх в економічній діяльності перевищує навіть рік 1950, а на порозі теперішнього року всі ознаки вказують, що будуть ще більші досягнення у продукції і в споживанні.

Фінансовий редактор демократичного щоденника „Ню Йорк Таймс" Джан Дж. Форест твердить, що „американська промисловість пристосовуючися до змінених відносин, була в 1951 р. на високому рівні добробуту, не зважаючи на великі трудноші. Одначе інфляцію все таки заморожено і пристосовано до економічної структури країни".

Вийшовши з такого ствердження стану з кінцем минулого року, обидва щоденники приходять до висновку, що економічне життя країни буде менше ускладнене в 1952 р. навіть у випадку, коли воно буде йти під знаком більшої контролі ніж у минулому році, і в умовах браку деяких матеріялів. Хоч головна продукція країни буде обертатися довкруги оборонних плянів, то „в парі з продукцією гармат, буде теж іти продукція масла", тобто всього того, чого потребує цивільне життя країни.

ВЗАЄМНА ДОПОМОГА — ПІДСТАВА ДОБРОБУТУ

П-ні Елінор Рузвелт, повернувшись з нарад Генеральної Асамблеї в Парижі, відкрила в Ню Йорку кампанію „Походу Даймів" на 1952-гий рік. Кампанія має на меті придбати фонди для допомоги жертвам дитячого паралічу. Першу пожертву дав 3-літній хлопчина, що сам впав жертвою страшної недуги. Велике зрозуміння потреб допомоги потребуючим є одною з головних підстав американського добробуту.

Святкування Нового Року спокійніше ніж у попередні роки

Ніч з 31 грудня на 1 січня була, на диво, незвичайно спокійна під час зустрічі Нового Року мільйонами американського населення. Тільки самі осередки великих міст і закипіли звичайним новорічним настроєм, а за те мовчали корабельні сирени й фабричні гудки, які минулими роками давали жителям знати про прихід Нового Року. Часописні аґенції стверджують також меншу кількість смертних випадків, ніж це було минулого Нового Року. Зате замітні були ціни святкових обідів у першоклясних готелях. З Маямі, на Флориді, сповіщають, що там один готель наперед оголосив ціну на обіди по $100 від пари осіб, виключаючи напої. У Ню Йорку новорічні гостини в готелях коштували по $15—$30 від особи.

Американські релігійні провідники — до підсовєтських народів

Ню Йорк. — Краєва Рада (протестантських) Церков Христа з нагоди Нового Року видала послання „любови і надії" до християн і інших віруючих людей в підсовєтських країнах, „де їх ждуть репресії за їхні релігійні переконання". У заклику сказано, що американські християни моляться, щоб Бог „перемінив злобу людей" і щоб у теперішньому році „змагання людей у творчій службі зайняли місце нищівних змагань і несправедливого поневолення". У посланні з'ясований лад у Злучених Державах, який дає повну волю почитання Бога і дозволяє на інші діяння людей.

● **„Людська машинка для додавання цифр", А. А. Гамбл**, помер у 62 році життя в Ню Йорку. Він 18 років відзначався своєю фантастичною здібністю переводити математичні калькуляції за одну секунду. Кілька років до смерти він працював для купецьких фірм.

ЗАГИНУЛО 28 ОСІБ НА ЛІТАКУ С-47

На передодні Нового Року з'явився на фармі коло місцевости Саламанка, у стейті Ню Йорк, Джордж Алберт, пасажир літака С-46, який пропав був у суботу, вилетівши з Питсбурґа до Бофало і телефоном повідомив шерифа цієї округи, що літак розбився в лісах у двох милях від головного шляху і що з-поміж 40 пасажирів та залоги ще 14 осіб залишилися живими. Шериф нашвидку зорганізував допомогову акцію і за вказівками Алберта вирушили сніжні плуги та вантажні авта в означене місце і врятували всіх живих, а небіжчиків перевезли до міста.

З міста Фінікс, у стейті Арізона повідомляють, що на віддалі 65 миль, в снігом покритій гористій місцевості знайдено частини літака С-47 на якому було 28 осіб, між ними 19 кадетів військової академії Вест Пойнт, у стейті Ню Йорку, які верталися із свят до школи. Літак ударився об скалисту стіну гори і всі пасажири загинули.

В АМЕРИЦІ

● **Викинули з крісла голову палати репрезентантів**, Аугусто Норісґа, в Боґоті, в республіці Кольюмбія, самі посли. Вони побили його, і посідавши на нього, вибирали нового. Норісґа був провідник опозиції. Він намагався використати парляментарні правила, щоб недопустити до вибору нових конґресових урядників.

● **Семеро дітей загинуло**, а двоє було покалічених в Мехіко, коли на них наїхало вантажне авто на шляху. Діти збирали колоски, що попадали на шлях під час возовиці.

● **Жінки увійшли до арґентінського парляменту** при останніх виборах, які відбулися в листопаді. Між 30 сенаторами є шість жінок, а між 155 членами нижньої палати обрано 23 жінки. У подібній пропорції обрано жінок до провінціональних соймів. Перемогу жінок завдячують жінці президента Еві Перон, яка одначе сама не ввійшла до конґресу.

ПРО ЩО ГОВОРИТИМУТЬ З ЧЕРЧІЛЕМ?

Вашинґтон, 1 січня. — Чекаючи прибуття британського прем'єра Винстона Черчіля, урядові департаменту стейту склали програму для обговорення різних справ. Програма охоплює різнородні теми, за винятком докладного обговорення британських фінансових і економічних відносин, хоч вони становлять підставу до всіх інших справ, які мають бути обговорені між представником британського уряду й американськими верховними урядовцями. Перед від'їздом Черчіля була загальна думка, що Злучені Держави приготовили дати коло $300,000,000 нової допомоги Великобританії на підставі Акту Взаємної Безпеки. Не виключено, що цю справу обговорять при кінці конференції як не з самим Черчілем, то з британським представником Леслі Рованом і адміністрацією Взаємної Безпеки. На підставі теперішнього пляну економічні справи мали б бути обговорені з британським міністром фінансів аж на весну. А під час нарад з Черчілем мають бути порушені такі справи: 1. відносини між Совєтським Союзом і його союзниками; 2. іранська криза; Єгипет і командування Середнього Сходу; 3. будова командування Північно-Атлантійського Пакту; 4. Німеччина й оборона Західної Европи; 5. Атомова енергія. Про цю програму довідується дипломатичний кореспондент щоденника „Ню Йорк Таймс" Джеймс Рестон, який теж згадує, що Черчіль не буде обмежений цією програмою і може від себе поставити на денний порядок інші справи. Одначе оці точки служитимуть йому для орієнтації. Між верховними урядовцями панує погляд, що конференція з Черчілем не змінить ні в чому теперішнього політичного напрямку Америки.

Продовжуються заходи для включення Еспанії в Західну Оборону

Мадрик. Пол А. Портер, діючий адміністратор Акту Взаємної Безпеки для Европи, повідомив на пресовій конференції в місцевій американській амбасаді, що він і Стентон Гріффіс, американський амбасадор в Мадриді, звернулись до Вашинґтону, рекомендуючи встановлення окремої місії Аґенції Безпеки для Еспанії. Хоча кінцеве рішення в цій справі залежить від Вашинґтону, проте вже тепер немає сумніву щодо фази оборонної співпраці між Вашинґтоном і Мадридом та що Еспанія в такій або іншій формі буде включена в оборонну систему Заходу. Пол Портер прибув до Мадриду літаком з Лісбони, щоб порозумітися з амбасадором Ґріффісом в справі заключень, до яких прийшов Сідні С. Суфрін, голова спеціяльної американської господарської комісії, що робила основний перегляд наявних і потенціяльних оборонних можливостей Еспанії.

ПОЄДИНОК КАПІТАНА КОРАБЛЯ З АТЛАНТИКОМ

Лондон. Генрик Курт Карлсен з Вудбридж, Ню Джері, капітан корабля „Флайінґ Ентерпрайс", що належить до корабельної лінії Ізбрандтсен, — вже чотири дні поєдинкується розбурханими водами Атлантику, що пошкодили його корабель до тої міри, що він безвладно лежить на воді, сильно перехилений на бік. Десять подорожніх та 40 членів залоги—в тому одного мертвого—евакуовано з корабля, але капітан відмовився залишити його, очікуючи на допомогу і рятунок не для себе, але для корабля. Його очікування можуть потривати ще два-три дні, бо рятункові кораблі, які могли б взяти „Флайінґ Ентерпрайс" на припону та затягнути до найближчого порту, зайняті рятунковою акцією інших кораблів, теж пошкоджених і загрожених давно небувалими бурями на Атлантику біля европейських берегів.

1952 – Рік великих рішень

Париж. — В новорічних промовах і заявах европейських державних мужів та керівників аліянтської оборони підкреслюється однодушно погляд, що цей 1952-гий рік буде роком „великих рішень". Ці переконання яскраво пробиваються в заяві ген. Алфреда М. Грунтера, шефа штабу очолюваної ген. Двайтом Айзенгавером головної аліянтської кватири в Европі, який підкреслив, що минулий 1951-ший рік, з уваги на загальне піднесення моралі, збільшення довір'я та фактичної оборонної сили і тим самим ґарантій для всіх народів, можна закінчити справжнім оптимізмом. „Хай ніхто не помиляється, що 1952 рік, хоча все ще критичний, буде роком, в якому западуть великі рішення" — твердив ген. Грунтер, узалежнюючи ці рішення у великій мірі від успішного продовжування оборонної підготовки та завершення заходів в справі европейської армії.

Президент обмірковує новий крок проти Угорщини

Вашинґтон — Конгресмен Майк Мансфілд з Монтани, повертаючися з нарад Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, мав розмову з президентом. При цьому був присутній кап. Джан Дж. Свифт, який минулого тижня був звільнений з угорської тюрми разом з трьома іншими американськими літунами, що випадково осіли на території Угорщини 40 днів тому. Мансфілд, який заступав делеґата Америки в Асамблеї, виявив, що президент дуже обурений поведінкою Угорщини, і що він обмірковує засоби відплати за образу, нанесену Америці жаданням викупу за пілотів.

● **Не хоче допустити до видатків, більших від федеральних прибутків** конґресмен Фредерик Р. Кудерт, республіканець з Ню Йорку. Він пропонує відповідний законопроєкт, як тільки з'їдеться новий Конґрес.

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА РЕПАТРІЯЦІЮ ЦИВІЛЬНИХ

„СПЕЦІЯЛЬНА ДОСТАВКА" НА КОРЕЙСЬКОМУ ФРОНТІ

Американський літак С-119 тількищо скинув аліянтським воякам на недоступному пості на корейському фронті 115-міліметрову гаубицю. Три парашути величини 100 фітів легко можуть спустити на землю 5,000-фунтовий тягар гаубиці. Цим шляхом аліянтські війська на найбільш недоступних ділянках фронту можуть сьогодні одержати практично кожну зброю.

Токіо, 2. січня. — Комуністичні представники на мирових переговорах в Панмунджомі виявили сьогодні свою „принципову" згоду на репатріяцію всіх тих цивільних осіб по обох боках демаркаційної лінії, які бажатимуть вернутися до своїх домів, та кількість яких — згідно з підрахунками аліянтів — виносить понад 100,000 осіб. Погоджуючись на таку аліянтську пропозицію принципово, комуністичні представники застерегли собі деякий час на перевірку аліянтських тверджень. Репатріяція мала б наступити після підписання перемир'я. Комуністи рівночасно погодилися дати аліянтам дальші вияснення відносно всіх тих аліянтських вояків, які колинебудь були в комуністичному полоні, але яких немає на переданому вже списку. Аліянти сподіваються, що це може вияснити долю щонайменше 50 тисяч аліянтських вояків, переважно південних корейців, які „зникли безслідно". Порозуміння в цих двох важливих справах означає серйозний крок вперед в переговорах та збільшує оптимізм щодо можливостей їх успішного завершення. Проте, жадного прогресу не зроблено в підкомітеті, який намагається устійнити військові гарантії виконання постанов перемир'я. Трудності полягають в незмінному комуністичному домаганні права будувати та розбудовувати аеродроми на території Північної Кореї, проти чого аліянти твердо виступають. Сьогоднішні наради на цю тему тривали тільки одну годину. Аліянтський представник опісля заявив, що комуністи — правдоподібно — чекають на дальші аліянтські концесії в цій справі та що „мертва точка" — продовжується тому, — бо жадна з делеґацій вже не має повновластей йти на будь-які дальші поступки.

Новий Рік в Кореї почався сильним вогнем аліянтської артилерії

Токіо. — Новий Рік на корейському фронті почався сильним вогнем аліянтської артилерії на комуністичні позиції, що виключало будь-яку акцію з ворожого боку. Артилерійська атака була наперед добре плянована та скерована — проти фронтових ворожих фортифікацій і військових скупчень. Тільки в одному місці ворог пробував атакувати в силі одної компанії, але був відбитий після півгодинних боїв. Атака аліянтської артилерії почалася на Новий Рік зараз по півночі і тривала понад чотири години. Впродовж цілого дня відбувалася теж акція в повітрю, при чому два ворожі літаки були збиті. Минулої суботи два ворожі літаки виконали перденно-корейську столицю. Піхотна акція на фронті — все це обмежувалася тільки до патрульних та розвідчих випадів і перестрілок з обох боків.

ДАЛЬША ПІДГОТОВКА ДО ФЕДЕРАЦІЇ ЕВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Париж. — Міністри закордонних справ шістьох европейських країн: Франції, Італії, Західної Німеччини, Бельгії і Голандії, що з кінцем минулого тижня перервали до другої половини січня свої наради в справі европейської армії, проголосили спільну заяву, в якій підкреслюють своє бажання продовжувати заходи для об'єднання західно-европейських країн. — Конкретно тепер йдеться про створення відповідного понад-національного політично-господарського організму, якому підлягала б спільна европейська армія. Міністри рівночасно рішили приготовити на найближчі наради з кінцем січня спільну декларацію, якою рекомендуватимуть своїм урядам створення „спільної асамблеї", як першого кроку для формальної европейської федерації, що мала б бути встановлена в половині 1955-го року. Між міністрами був деякий поділ думок в цих справах, бо Франція, яку піддержує Німеччина, воліла б бачити повну федерацію заінтересованих країн, тоді коли країни Бенелюксу, очолювані Бельгією, пропонують радше конфедерацію, вільний зв'язок цих шістьох країн, кожна з яких мала б задержати свою повну суверенність. — Ці справи будуть на порядку нарад чергової зустрічі керівників закордонної політики згаданих шістьох країн, що почнеться 22-го січня.

Американська допомога для Ірану під знаком запиту

Тегеран, Іран. — До 8-го січня ц. р. має бути вирішена справа дальшої американської допомоги для Ірану в рямках Акту Взаємної Безпеки, що передбачує для близько-східних країн 400,000,000 долярів. Проте, країна, яка хоче дістати цю допомогу, мусить приректи свій вклад в „оборонну силу вільного світу". Приречення саме по собі не зобов'язує до нічого іншого, як до того, що є обов'язком кожної країни і кожного уряду: боронити свою незалежність. Проте, іранський уряд прем'єра Моссадеха вважає, що таке приречення могло б вважатися „відступленням від політики невтральности" і тому відкидає його підписати. Якщо б він остаточно таке приречення відкинув, тоді він не зможе сподіватися на дальшу закордонну допомогу, що в теперішній господарській кризі країни, яка постала в наслідок нафтового конфлікту з Британією, було б рівнозначне з повним банкротством.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ЗУСТРІЛИ НОВИЙ РІК ТРАДИЦІЙНИМИ ІМПРЕЗАМИ

Майже всі українські громади в цій країні зустрічали календарний Новий Рік традиційними імпрезами в понеділок вночі, влаштовуючи з цеї нагоди забави і приняття. В більших громадах відбулися кілька імпрез рівночасно, а в менших місцеві Народні Доми поміщували, звичайно, всіх — зокрема молодь, без уваги на її походження або час побуту в цій країні. В Ню Йорку Бетговен Голл, в якій зустріч Нового Року влаштував Літ.-Мистецький Клюб, виявилася дуже малою, хоча рівночасно — відбувались подібні імпрези. Голова Клюбу, проф. С. Литвиненко, мав навіть написаний довший новорічний привіт-побажання для всіх: УККомітету, ЗУАДКомітету, НТШ, УВАН та інших центральних і більших місцевих інституцій і організацій, включно із „Свободою", але навіть через гучномовець нікому не пощастило добитися голосу і своїх побажань він таки не міг висловити. Інші члени Л. М. Клюбу радили йому спробувати з ними щастя за рік, вважаючи, що воно до того часу не втратять своєї актуальности.

Атмосфера політичного очікування в Британії

Лондон. — Закордонні спостерігачі і дипломатичні представники стверджують, що в Британії утворилася дивна атмосфера політичної тиші, яка не означає внутрішньо-політичного перемир'я, як радше очікування на кінцеве з'ясування політики нового консервативного уряду. Політичні партії припинили майже цілком свою звичайну полеміку і взаємну критику, натомість з усіх боків відзиваються голоси та заклики до більшої єдности і солідарности. Ця політична тиша може стояти теж у зв'язку з кризами в британській закордонній політиці, головно на орієнті, до яких всі партії ставляться з однаковою тривогою і рішучістю. Передбачується, що такий стан політичної тиші потриває до повороту Черчіла з Вашинґтону та до відновлення нарад парляменту, що має наступити 20-го січня.

● **Англійський король Юрій** вже до тої міри видужав з недавньої важкої операції легенів, що міг взяти участь в ловах.

НОВІ АНГЛО-ЄГИПЕТСЬКІ ЗУДАРИ В СУЕЗІ

Каіро, Єгипет. Впродовж останніх двох днів в зоні Суезького каналу дійшло до низки нових зударів і перестрілок між єгипетськими партизанами і британськими вояками, при чому в усіх випадках перші стріли падали в єгипетського боку. Під час перестрілок кілька осіб було поранених. З англійського і єгипетського боків інформують, що в перестрілках вже взяли участь перші відділи студентських партизанів, які залишили університети та пішли на „святу війну" з британцями. Тимчасом, британський уряд зголосив урядові Єгипту формальний протест проти акції екстремістичної газети „Аль Гамгур Аль Мізрі", яка пообіцяла 1000 фунтів стерлінґів тому, хто уб'є британського команданта Суезького каналу, ген. сер Джорджа Ерскіна. Продовжуються теж єгипетські насильства проти тих єгиптян, які не багато роблять собі із закону проти „колаборації" з англійцями та залишаються на їх службі.

В СВІТІ

● **Филипінський генеральний штаб повідомив**, що впродовж 1951-го року вбито понад 2,000 комуністичних партизанів.

● **Сталін в своєму новорічному посланні висловлює** „глибокі симпатії до японського народу, заведеного — на його думку — в „серйозне положення ворожою окупацією".

● **Італійський прем'єр де Ґаспері**, після повороту з нарад в Парижі, заявив представникам преси, що на цих нарадах „зроблено рішальний крок вперед" в напрямку до европейської федерації.

● **Індонезія перша визнала новий титул Фарука**, як „короля Єгипту і Судану".

● **Кардинал Спелман з Ню Йорку** закінчив свої різдвяносвяточні відвідини аліянтського фронту в Кореї і вертається назад до Злучених Держав.

● **Представники 130,000 мадярських жидів** почали міжнародну акцію, домагаючись від комуно-мадярського уряду дозволу на еміґрацію до Палестини.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АЧЕСОН ПРО РІК „ІСТОРИЧНИХ ВИРІШЕНЬ"

Уже два роки тому заповідали, що в 1952 році напруження між кремлівською диктатурою і агресією та демократіями дійде до вершка. Іншими словами заповідали на цей рік нову світову війну. Але 1952 рік уже настав і до весни, яка мала б започаткувати цю війну, вже всього кілька місяців. В такий момент цікаво послухати речника закордонної політики такої потуги, яка мобілізує сили вільного світу для оборони від московсько-большевицького імперіялізму. Тільки з кремлівського боку може статися щось таке, що спричинило б нову світову війну. Секретар стейту Дін Ачесон виголосив минулої неділі в Ню Йорку в час бенкету, влаштованого Жидівськими Воєнними Ветеранами, якраз таку промову, в якій обговорив минулий рік і вглянув в новий.

До цього додамо, що того самого дня появились ще рецензії про книжку, що саме вийшла з друку, де зібрані найважніші промови Ачесона та його політичні заяви і вияснення, які він давав журналістам на різні запити під час пресових конференцій. Появу цієї книжки можна б і так розуміти, що в цьому році Злучені Держави готуються до дуже важливих подій в міжнародній політиці, й тому саме треба світові знати, до чого вони змагають, яких засобів вживають та яких принципів держиться, а Ачесон тут авторитет.

Ачесон називав 1952 рік у своїй промові „роком історичних вирішень щодо Европи". Але які ці „вирішення" мають бути, цього він ближче не вияснив. Нема цього й в промовах, що зібрані в згаданій книжці, хоча якраз цього шукали критики, бажаючи подати до загального відома під новий рік щось таке, на що всі чекають.

Остання промова Ачесона, як і всі інші, вказують на його інтелект і дипломатичний хист. Але факти, які він зібрав, передаючи огляд 1951 року, усім добре відомі. Нічого нового він не сказав, хіба що підкреслив на вступі, що „як ми дивимось на Европу та Азію, то дивимось на них з точки погляду переваги Західньої Гемісфери, що є підстава нашого становища в світі". Тут Злучені Держави — „є між приятелями, які мають спільні змагання і спільні інтереси". Це мова про Організацію Американських Держав, на яку ми недавно звернули окрему увагу. Тепер сам Ачесон уважав потрібним це пригадати, обговорюючи минулий рік і те, що принесе новий.

Помітно й те, що Ачесон не згадував за події за залізною заслоною, пояснюючи це тим, що все одно ті події не впливали на політику ЗДА, спрямовану до збільшення сили та об'єднання вільного світу; в цьому були в 1951 році поважні осяги.

Кінця війни в Кореї Ачесон не добачує і взагалі не знає, коли і як вона скінчиться. Взагалі „вислід змагання між кращою будуччиною і темними віками ще не вирішений", але — підкреслив Ачесон — в 1952 році Злучені Держави матимуть уже таку силу, що „зможуть підняти якусь акцію, або її залишити". Секретар стейту закінчив промову реторичними зворотами на тему здобутків, які дала американська революція народним масам, зазначуючи, що свобода є така істотна частина індивідуального та національного життя американців, що без неї, в іншій атмосфері, він задушився б. Закордонна американська політика змагає до того, щоб в усьому світі всі народи могли змагати до кращого життя — без гніту тиранії. Якщо з новим роком треба буде взяти якесь рішення — кінчив Ачесон, — так будьмо з вірою в Бога та Його правду „вірними супроти себе самих, вірними нашим найкращим традиціям справедливости і свободи".

Політично найважливіше з цього всього те, що сказав Ачесон про „силу Америки", яка вже в 1952 році буде така, що могтиме рішати. Але що й як рішати, це вже мало б міститись у його гарних словах про волю в Америці й в світі. Тільки, на жаль, такі гарні слова бувають часто далекі від дійсности, коли навіть і є змога їх здійснювати...

СМЕРТЬ В ПІДЗЕМЕЛЛІ

„Під землею я працюю, гріб собі копаю, щоб вам хату поставити у Рідному Краю" — описував колись віршом, надрукованим у „Свободі" кілька десятків років тому, один з багатьох українських вуглекопів в цій країні. Його твердження про „гріб під землею" дістало ще одно трагічне потвердження в страшній катастрофі, що трапилася в п'ятницю півтора тижні тому в шахті у Вест Френкфорті, Ілиной, та жертвою якої впало 119 вуглекопів, на всіх 219 затруднених там на нічній зміні.

Трагедія у Вест Френкфорті потрясла до глибини цілою країною. Публічна опінія, представники в Конґресі та преса і представники робітництва домагаються з одного боку вияснення причин катастрофи, а з другого найрішучіших заходів для усунення всіх можливих причин подібних катастроф на майбутнє.

Правда, за останні чотири десятки років зроблено багато дечого в користь безпеки праці в шахтах, зменшуючи теж відсотково нещасливі випадки. Проте, ці випадки все ще є дуже численні і праця в шахтах все ще є найнебезпечнішою працею в Америці. В самому тільки 1950 році в шахтах Америки згинуло 624 вуглекопів, а 37,235 було поранених. Впродовж останніх 50 років в Америці кожний шостий вуглекоп гинув або був поранений в копальняних катастрофах. Це направду страшний похід смерти в пізамеллях, жертвою якого впало чимало українців. Ще до недавна, приїжджаючи на віча чи збори в громадах наших вуглекопів, спостерігалося багато інвалідів цеї важкої праці. Не можна при цій нагоді не висловити найвищого признання тим нашим вуглекопам, які направду сами під землею „гріб собі копали" і зароблений таким важким трудом гріш щедрою рукою жертвували й сьогодні жертвують, щоб „хату поставити у Рідному Краю" не тільки в особистому, але й національному розумінні.

Остання катастрофа трапилася в найбільшій в світі шах[illegible] під землею. Негайно після того федеральні, стейтові і трейд-юнійні представники, включно із секретарем внутрішніх справ Оскаром Чепменом, повели інтенсивне слідство для встановлення причин катастрофи. Власники шахти твердять, що катастрофа могла постати в наслідок поведінки вуглекопів з вогнем, генералізуючи це твердження, що велика частина копальняних катастроф взагалі має за причину нереспектування вуглекопами приписів безпеки. Очолювана Джаном Луїсом профспілка Об'єднаних Вуглекопів зі свого боку добачує вину катастроф в тому, що управління шахт видає за мало грошей на їх безпеку.

Звичайно, встановлення причин катастрофи нам не поверне до життя вбитих вуглекопів ані не поліпшить долі тих, що продовжуватимуть працю в шахтах. Але в цьому заслуговує на піддержку домагання профспілки вуглекопів, щоб федеральне Бюро Шахт дістало повновласті для переведення в цілій країні одностайних заходів безпеки в копальнях вугілля: ця справа вже є в Конґресі, але досі не була на порядку. Введення одностайних заходів безпеки та передача їх контролі федеральній установі тим більше необхідна, що досі цими справами турбувалось і Федеральне Бюро Шахт, і профспілка Об'єднання Вуглекопів і управління шахт, коже з яких на свій лад інтерпретувало потреби і заходи безпеки в шахтах і на свій лад їх здійснювало. Унормування цих справ та створення максимальної безпеки праці в копальнях вугілля лежить не тільки в інтересі вуглекопів, що досі понесли такі великі жертви, але теж в інтересі шахт, що досі через катастрофи втрачали кожний шістнадцятий день праці в році, як теж і для країни та народу, як цілости.

ПРОЗРІВАЮТЬ І БОЛГАРИ

В ч. 238 „Свободи" з дня 10. жовтня ц. р. ми подали інформацію про русифікацію Чехословаччини, послуговуючись чеською газетою „Ню Йорске Листи" (Ню Йорк, ч. 154). Тепер можемо занотувати подібні відомості з болгарської газети „Свободна и независима Бълграия" (ч. 32, з дня 6-го грудня 1951, Вашингтон). В Меморандумі Болгарського Національного Комітету до Об'єднаних Націй говориться, що сучасна Болгарія цілковито залежна від „большевицької влади в Росії... Суверинитет болгарської держави і болгарського народу знищено. Тепер не існує більше болгарської держави. Через підлеглу (Росії) болгарську комуністичну партію (Совєтський Союз править болгарським народом". Сам премієр-міністер Болгарії В. Червенков проголосив 16-го січня 1950 р., що „вождем" болгарської комуністичної партії є Сталін, і інші державні мужі все товчуть, що „Сталін є вождем цілого болгарського народу". Все свідчить за те, що болгарська комуністична партія підпорядкована „Всесоюзній комуністичній партії (большевиків)" у Москві. Програми шкільництва і методи навчання, а також законодавство сучасної Болгарії взоровані на закони „Російської Сов. Федер. Соціял. Республіки". Отже навіть не на „Совєтський Союз", але впрост на більш певне джерело — Москву!

Совєтські „піддані" набувають в Болгарії автоматично всіх прав на працю, харчі, професійні привілеї і т. д., включно з їх освітнім цензом, дипломами і званнями, набутими в Росії.

Представляючи таким способом захланність та кольоніяльну політику Москви супроти Болгарії, Меморандум запобігло уникає слів Москва чи Росія, приписуючи усі кривди, які зазнала сучасна Болгарія — неозначеному і мітичному „Совєтському Союзові"...

Одначе в інших інформаціях, того самого числа болгарської газети, які подаються з сучасної „замосковленої" Болгарії, ясно видко на чий млин мелиться болгарське борошно.

От наприклад в статті „Для болгарських дітей — російські букварі". (В оригіналі „Руски буквари"), читаємо, як то по болгарських школах постійне звеличування „Совєтського Союзу" і „товариша Сталіна", кінчається тим, що учителі і школярі шлють „масові прохання", щоб їм прислали „російські букварі"... Стаття кінчається словами: „Шкільництво в сучасній Болгарії має за ціль виховувати... яничар".

В іншій статті подається біографія сучасного визначного вельможі Ц. Винарова. Біографія нам знайома з більше як сумнівного морально, сексуальними злочинами, грабіжом золота та іншими подібними „геройствами". Газета „Свободна і Незалежна Бєлгарія" подає, що цей „Московський розбійник" за всі ті „прекрасні дела" і „таланти", дістав звання генерала, а дня 21 листопада був призначений міністром харчування. Заголовок статті „Генерал, министър или разбойник"...

Чи ще один такий же рік?

1951-ий рік уже за нами. Хто робитиме підсумки нашого громадського життя в цій країні за той рік, безумовно мусить ствердити один факт: це був, як і попередні роки, рік святкувань, національних роковин, поминок героїв і плачливих промов-панахид.

З новим роком доцільно отже приглянутись цій справі. Бо справді календарець наших загально-українських імпрез, чи пак державних свят, вимагає значних поправок і поліпшень. Щороку святкуємо аж надто багато роковин, а ще гірше — деякі святкуємо навіть подвійно чи потрійно: раз спільно, а потім з іншими організаціями, які до спільного свята не присднались. Крім того майже кожна організація має своїх національних „святих", що їх собі чомусь присвоїла з пантеону української історії, але реклямує їх як всеукраїнські. При такому способі святкувань нерідко можна почути зовсім суперечні оцінки даної події чи діяча; все це залежить від того, хто влаштовує ту імпрезу і надає напрям доповіді.

Минулий рік — 1951 — є прикладом цього. Святкували ми 22 січня, Крути, поминки по сл. п. от. С. Петлюрі та полк. Є. Коновальцеві, роковини Карпатської України, 30-го червня 1941, роковини творення УНРади, роковини створення УГВРади, „Свято Зброї", 1-го листопада, св. Покрова Пресв. Богородиці (День УПА), роковини Базару, Маківки і т. д. Все це рекламовано як обов'язуючі всіх українців національні свята чи імпрези.

Ми сумніваємось, що таке відмічування роковин мало будь яке виховне значення. Навпаки — частота національних святкувань знеохочує наше громадянство, а низький рівень доповідей та повторювання тих самих фраз на кожному святкуванні зупиняє взагалі розвиток політичної думки наших громадян. Значить усі ці святкування зводяться до порожньої обрядовщини, що залишається без усякого впливу на наші маси, а перш за все на молодь.

Пора вже зарадити цьому. Це тим більше, що в кожній країні поселення наших людей зустрічаємося з такою сумною картиною кожного року. Вистачає переглянути у наших газетах оголошення, а потім дописи про такі імпрези, щоб переконатись у цьому.

Зарадити тому можуть — і повинні — наші центральні установи в поодиноких країнах. І так: в Канаді це звичайно діло Комітету Українців Канади (КУК), в ЗДА — Українського Конгресового Комітету (УКК). Вони повинні скласти календарець українських національних святкувань, обов'язуючих усіх українців даної країни. Святкування повинен влаштовувати покликаний Українським Конґресовим Комітетом (Комітетом Українців Канади) Комітет Святкувань. Святкування повинні відбуватися одночасно в цілій країні того самого дня, тобто в календарний день, коли ті роковини припадають або — якщо це є звичайний день тижня, коли трудніше зібрати людей — то в чергову суботу чи неділю, а не пізніше. Поодинокі організації не повинні влаштовувати окремих святкувань, бо в той спосіб присвоювали б собі виключне право до загально-українських цінностей. Прикрий і сумний досвід маємо з святом св. Покрова, що є днем українського воєцтва, а не якогось партійного війська, як це дехто пробує робити.

Очевидно, найбільш важливою справою є устійнити, котрі роковини слід вважати за „всеукраїнські". Однак напевно всі погодимося, що до них мусять на цю пору належати: 1) *22 січня* як свято відновлення й соборности української держави. Це вихідний пункт української політики в сучасному, це джерело натхнення, яким повинно продовж року користуватися наше громадянство в своїй праці. 2) *Шевченківські роковини* — 9 і 10 березня. Може хтось твердити, що ці роковини належать радше до наших літературно-мистецьких і наукових імпрез, але ми твердимо, що це й суто-політичні роковини: без Шевченка може й не було б української нації в модерному значенні того слова. 3) *Роковини проголошення самостійности Карпатської України* — 14 березня. 4) *Зеленосвятогні поминки* всіх померших і поляглих українців з окремим підкресленням трьох репрезентантів різних етапів української визвольної боротьби: сл. п. от. С. Петлюри, полк. Є. Коновальця і ген. Тараса Чупринки-Шухевича. 5) *День українського воєцтва* — св. Покрова, що припадає на 14 жовтня 6) *1 листопада* — встановлення української суверенности на західньо-українських землях.

Ці святкування повинні бути виконані спільними силами наших чільних мистців, артистів, науковців та публіцистів, щоб це були справжні репрезентативні українські державні свята. Учасники-виконавці програм не повинні вимагати гонорару за свої виступи у цих шести імпрезах, а вважати це радше своїм вкладом в дане загально-українське святкування. Прибуток з тих імпрез повинен бути призначений на зовнішньо-політичну акцію, видання відповідних публікацій чи на допомогу нашим воєнним інвалідам. Все це залежно від поодиноких роковин. В ніякому випадку не повинен скріплювати кас поодиноких організацій.

Для тих організацій залишається ще чимало роковин і діячів, що їх слід відмітити вже в колі свого членства. Такі роковини, як Крути чи Базар, повинні належати молодняцьким організація, щоб молодь на героїзмі предків вчилися героїчно жити й діяти, а на помилках минулого навчалась уникати їх.

Зрозуміло, що роковини наших наукових, літературних, музичних і мистецьких діячів повинні бути влаштовані перш за все нашими науковими установами та літературно-мистецькими об'єднаннями. Це можуть бути імпрези для їхніх членів, однак із допущенням загалу громадянства, яке повинно бути про ті справи своєчасно інформоване. В Торонті така практика НТШ та Літературно-Мистецького Клюбу дає досить задовільні висліди.

Ми певні того, що такий проєкт календарця наших основних щорічних святкувань викличе неодне застереження. Посиплються запити, чому до „всеукраїнських" свят зачислено ту а не іншу подію, а чому не враховано ще такої то... Дискусія на цю тему може бути дуже цікава й корисна. Тут скажемо тільки, одні святкування проголошення незалежности Карпатської України та встановлення суверенної української влади на західньо-українських землях, має для нас сьогодні першорядне значення. Перед обличчям нової світової війни колишні окупанти снують пляни знову окупувати ці землі. Треба отже нашої однодушної постави супроти цих зазіхань. Однодушне святкування згаданих імпрез дасть вираз такій однодушній нашій поставі.

І ще одне: святкуємо багато дечого, часто зовсім маловажні події чи вшановуємо малозамітні постаті з нашій історії, а забуваємо про важливі. Ось приклади.

В'їзд Б. Хмельницького до Києва, що являється закінченням одного етапу визволення українського народу та фактичним створенням української суверенної держави, у нас припав пилом. А чейже Б. Хмельницький це справжній визволитель України, що шаблею назавжди розрубав стіни польської ягайлонської імперії, в якій ми пропали б мабуть безслідно.

З другого боку — потужний удар української збройної сили по московських лабетах що простяглися в Україну це бій під Конотопом; це перша справжня відповідь України на московські зазіхання. Хмельницький померши передчасно, не міг її дати; зате дав її І. Виговський. Сьогоднішня Москва використовує це і привласнює собі... Хмельницького, а ми потураємо.

Тимчасом це дві події, що й досі визначують наше становище супроти наших сусідів — західнього й північного. Ті події є теж дужим помахом крил визволеної української нації.

Нажаль в нас занедбано плекати наші переможні традиції, а засвоєно собі „панахидний стиль" святкувань; в промовах зітхати, як то би без зброї й полишені всім світом гинули героїчно і як нам такого то дня і такого то року Божого „ще більші кували кайдани".

Доцільно отже тепер призадуматися, чи справді мусить у нас бути ще один такий же рік таких же національних святкувань?

Роман Рахманний.

M. M.

ЧОТИРИ РІЗДВА

1)

Був Святий Вечір 1913 року. На велике, багате подільське село Краснопілку злітав вечірній смерк вкупі з густим пухким снігом, від чого село ставало ще кращим, ще тихішим, а святочна година ще врочистішою.

В просторій їдальні колишнього „панського" дому з паркетними підлогами, але з низькими стелями з різбленими сволоками, з гарними ґаночками-рундучками з почорнілими дубовими стовбами і під... солом'яною стріхою, ходили три малі дівчинки, три малі сестрички: Ольця, Юльця і Маринця. Малі сестрички почували себе чудово, бо все складалось для них якнайкраще. Святочна метушня і великі приготування вже скінчилися, і ніхто їх більше не відганяв ні з пекарні (де так було цікаво стежити за всім смаженням і варенням, а тертя маку!) ні з „покоїв", де натирались долівки і де мама-Ганнуся, рум'яна молода чорнобривка, але запопадлива господиня, хотіла до останнього менту зберегти непорушеним полиск святочного прибирання. Тепер уже все було прибране, все зварене, кутя й узвар вже стояли на покуті на сніжнобілім обрусі, під який дівчина Устя щедро підмостила зеленого запашного сіна, а посеред столу в гарному синьому полумиску красувався серед хитрих прикрас з моркви, хрону і петрушки великий застужений щупак (чомусь він спокушував сестричок навіть більше як кутя з маком і вони старались ніби й не бачити його, щоб вкупі з дорослими випостити „до зорі", а ранішній чай з свіжими книшами з цибулькою вони вже забули...). На другому кінці стола стояли три круглих плетених калачі з свічкою посередині, яка ще не була запалена, а тільки вгорі перед образами тихим, рівним вогнем світила лямпада. Скрізь були чисті нові вишивані рушники, скатерки, яскраві килимки, а на миснику в найкращих розмальованих тарілках, на гарних тацях цілими „горами" виверщувались червоні пахучі яблука, грушки (свого саду), помаранчі (куповані), фіґи, ріжки та горіхи й горішки всіх сортів: волоські, турецькі, французькі, ліскові, з яких волоські були старанно обгорнуті в золотий і срібний папір та порозкладані межи яблуками та цукерками в гарних папірцях з малюнками. Ця хата була патріярхальна, свята обходились „як Бог велить" і як старовинні українські звичаї вказували, тому ніякої ялинки („німецька видумка") в цій хаті не бувало, тим більше, що старша Ольця, якій вже йшов сьомий рік і вона почала ходити до першої групи „міністерської" школи, мала забрати своїх батьків і менших сестричок на шкільну ялинку. Але й гарно прикрашена ялинка і обіцяні „подарунки" не приваблювали сестричок, всім своїм єством, своїми маленькими серцями вони відчували, що саме тут, дома, в цій прекрасній затишній хаті, в атмосфері родинної любови, спільности і взаємопошани чекає їх щось найкраще, найдорожче. Півсвідомо вони вірили, що саме в їх хаті, в той мент, коли на небі засяє перша зірка і вся їх родина: тато, мама, дідусь з бабусею, тітки, старенька баба Горпина, що їх всіх і їх маму виняньчила — „вигляділа", всі дівчата, що в них служили, фурман і хлопець-сирота, їх пастушок, — всі вони стануть на коліна коло святочного столу, на якому вже стоятимуть 12 святовечірних страв і горітиме запалена дідусем свічка в калачах, і коли всі вони заспівають „Христос раждається" та „Різдво Твоє, Христе Боже наш, возсіяло мирові світло розуму", в грудях підніметься хвиля незвичайної радости і якогось незнаного тепла і любови до всіх і здаватиметься, що і на небі і в хаті розливається найясніше світло, — тоді саме в цей мент і народжується Боже Дидятко, і на землі стає щастя і радість для всіх. Це було глибоке переконання сестричок і під його враженням, не зважаючи навіть на хвилевий неспокій, що сніг може закрити від них різдвяну зірку і вони спізняться з вечерею, а також засипле гарний лід на ставу і вони не підуть сковзатись, вони, відчуваючи всю велич надходячої хвилини, побравшись за руки, заспівали: „Небо і земля, небо і земля нині торжествують, ангели і люди, ангели і люди весело празнують".. Навіть бабуся, що принесла в черепочку жар з ладаном, щоб „покадити" в кімнатах, не спинила їх колядування, яке вони почали ще до святої вечері, а це ж не годиться!, а тільки ласкаво усміхнулась до малих колядниць. А їм, малим, ця хвилина їх святовечірніх почувань, це чудове оточення рідної хати зосталось в пам'яті на все життя, ніякі переживання, ніякі чужі краї, чужі звичаї, чужі ворожі люди ніколи і ніяк не могли вбити в їх душах пам'яті про те Різдво, про той Святий Вечір, про золоті й срібні горішки, і де б вони не були потім, в яких страшних обставинах не привела їх доля зустрічати наступні Святі Вечори, але як лише зближалась вечірня година, пора появи різдвяної зірки на небі, то очі, тепер вже великих сестер, де б вони не були: на Україні, в Азії чи Америці, підіймались до вікна (підвалу ГПУ, чи китайської фанзи, чи модерного „апартменту") з непереможним бажанням найти ту зірку, а уста самі собою тихенько співали: „Небо і земля нині торжествують"...

Був Святий Вечір 1914 року. Над великим бідним переселенським селом Медвежим на березі річки Іман, на Зеленому Клині, що по-гольдски чи орочонськи означає „дикий козел" і, дійсно, як той козел скакав межи горами Сіхоте-Алінь, несучи свої бистрі холодні води до річки Уссурі, над тими горами, які оточували це Медвеже (спочатку ведмедів там було більше як людей) та велетенськими кедрами, які ніби стояли на варті, повітря було аж синє і густе від морозу на 45° С. Здавалось, що груди не в силі втягнути в себе цієї прозоросиньої „рідини", яка була замість повітря, серце дивно стукало, ніби від якогось чаду, очі сліпив блиск снігу вдень, а вночі ніби якісь іскри електричного струму проскакували то тут, то там в повітрі, ніби „вибухали" якісь малесенькі „метеори", спалахуючи зеленавим світлом, та раз-у-раз чувся то ближче, то далі тріск і звук ніби пострілів: то від великого морозу „розривало"-„розколювало" великі кедри, сосни, піхти та „листвяки". Виходити за межі села одному і без рушниці — було дуже небезпечно навіть удень, а вночі цілі зграї вовків набігали на село, а часом і тигри бували.

(Продовження буде)

ЩЕ БРАКУЄ ТІЛЬКИ ВАШОГО ЗАМОВЛЕННЯ НА НОВИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТИЖНЕВИК „СВОБОДИ", ЩОБ ВІН МІГ ПОЯВЛЯТИСЯ! ПРИШЛІТЬ ЙОГО НЕГАЙНО!

Петро Голубенко.

ЩЕ В СПРАВІ ТИЖНЕВИКА „СВОБОДИ"

Дискусія на цю тему, яка відбулася в Літературно-Мистецькому Клюбі 21-го грудня, була в одному відношенні, дуже цікава і показова. Досить лише пригадати, що закінчилась висновком: „Яким же має бути тижневик „Свободи"? Після такої дискусії і таких виступів я вже не знаю, яким він має бути". (Ці слова, як підсумок, були сказані представником редакції „Свободи". В цих словах міститься оцінка цієї дискусії. Це її дзеркало. Справа не в тому, що були висловлені цілком протилежні думки. Справа в тому, що саме керівник цієї дискусії, який провадив нею іменем секції журналістів і є одним із „асів" нашої журналістичної еліти, висловив такі думки, які цілком перекреслюють задум і плян тижневика, накреслені видавництвом і редакторами „Свободи". Редакція „Свободи", на нашу думку, цілком правильно вичула потребу нашого „сьогодні" і якого саме тижневика потрібно. І ось тут, де видавництво і редакція прийшла почути безпосередній „голос народу", пролунало заперечення наміченого тижневика. І від кого?..

Мусимо признатися, що йшли ми на цю дискусію з великим зацікавленням і піднесенням. І були приємно вражені, що ми не одинокі. Заля була виповнена найрізноманітнішою публікою. Це є ще одне ствердження, що „Свобода" розпочала дуже потрібну і важливу справу. Нарешті — думали ми — наші письменники і поети, публіцисти і мистці дістануть можливість виявити себе і заговорити на повний голос. Не мовою утертих слів і втомливо-тріскучих фраз нашої партійної політики, а щирим словом письменника і поета, мовою художніх образів і свіжою думкою та глибшою проблематикою високої публіцистики. І ми будемо нарешті мати що почитати і тут в Америці. (Подивились ми на справу нового літературно-мистецького тижневика „Свободи" також очима американських українців. Вони чекали нас. Вони знають, яка це справді велика подія-поповнення їх лав такою кількістю культурних сил. Вони хочуть побачити і відчути через нас, якою ж вона є сучасна Україна і українська людина. Вони хочуть мати з нами постійний духовий зв'язок. Редакція „Свободи" пішла назустріч цій потребі. Задовольнити її має літературно-мистецький тижневик „Свободи". І яке це справді зручне і прекрасне місце нашої зустрічі.

Пов'язували ми появу літературно-мистецького тижневика і з сучасним станом України, з постійним переслідуванням і репресіями проти українських письменників на поневоленій Батьківщині. І ми думали: яку ж, справді велику справу робить Український Народний Союз, видавництво і редакція „Свободи", організовуючи тижневик — цю трибуну вільного українського слова. Чи усвідомлюють вони самі велике історичне значення цієї справи?

Наші побоювання було розсіяне вже тим, що на дискусію прибуло їх аж троє: Д. Галичин, Л. Мишуга і А. Драган. Особливо ми були раді почути від представників видавництва про плянований тижневик думки, які цілком збігаються з нашими думками і нашою уявою, яким має бути тижневик. А ще присмніше було відчувати свідомість ваги цієї справи і рішучість її здійснити, не зважаючи на труднощі фінансового порядку. Бо ж відступати вже, дійсно, запізно і було б соромно. Не для видавництва і редакції, а для всіх нас. Справа тижневика — це великий іспит, що ми собою являємо, як суспільство і як культурна сила. Це є перевірка нашого патріотизму, наших культурних сил і наших організаційних здібностей.

У виступах добре започаткованої дискусії були, звичайно, ріжні і часто протилежні думки. Письменники (Л. Коваленко, В. Чапленко) підтримали задум видавництва і їх думки в основному збігалися. Але ось почувся один із голосів з „народу" про те, що таким тижневиком американські українці не цікавляться. Мусить бути тижневик пристосований до рівня цих американських українців, до їх смаків та зацікавлень. Цей тижневик мусить зацікавити звичайну господиню дому і так зацікавити, щоб у неї все, що смажиться на плиті, пригоріло. Тоді тільки тижневик матиме достатню кількість читачів і оплатиться. Ми не звернули особливої уваги на цей виступ. Така ж була реакція і більшости присутніх. І яке ж було наше здивування, коли той „голос народу" підхопив сам головуючий ред. Кедрин і почав доводити, що заплянований тижневик літератури, мистецтва і культури є утопією і став доводити, що може утриматись фінансово тільки журнал для родини, для домашнього зацікавлення і вжитку. Знову ж таки для українсько-американських господинь, яких ні модерною українською новелею, ні модерною поезією, ні статтями про українську літературу й культуру не візьмеш. Треба писати про модерні моди, і т. д. і тому подібне. Дослівно виступу ред. Кедрина ми не записали і може дещо переяскравлюємо, за що наперед просимо вибачити. Але суть і напрямок думки, думаємо, ми схопили правильно. На підставі цієї суті ми оцінили той виступ словами: „Яким не мусить бути і яким не сміє бути тижневик „Свободи". І якого не потрібно. Досить їх має вже Америка. Звернена ж до українських письменників і поетів, суть того виступу прозвучала так: „Не тратьте куме сили і спускайтесь з вашою літературою і культурою на дно". І тому нас так приголомшив той виступ. Ми не збираємось з цього приводу полемізувати. У „великому культурному референдумі" уже ствердженo і потребу і зацікавленність широких кіл українців літературно-мистецьким тижневиком. Яким він має бути — теж ясно. А про що писати і як писати — це вже справа наших письменників. Був, між іншим, і такий „голос народу", який слід взяти до уваги. А саме: майбутні читачі а також і майбутні співробітники хотіли б вже тепер знати, хто буде складати і редагувати новий тижневик. Одна людина чи редакційна колегія? Було б бажаним, щоб новий тижневик мав дійсно всеукраїнське соборницьке обличчя і був духовим відображенням всієї української еміґрації і сучасної України.

Всі ми тепер стоїмо перед великим іспитом. А тому й обов'язком всіх нас є — дати гідну відповідь.

КОМУНІКАТ

в справі відзначення Дня Української Державної Самостійности і Соборности.

Дня 22 Січня 1952 року минає 34 роки від великої дати проголошення самостійности Української Держави і 33 роки від історичного дня проголошення її соборности.

Український Конґресовий Комітет Америки з цього приводу закликає усі Філії й Відділи або інші місцеві українські центральні організації гідно відсвяткувати ці пам'ятні Роковини.

Тому що в 1952 році 22 Січня припадає на робочий день (вівторок), святкування можна перенести на найближчу суботу чи неділю, себто на 19-20 або на 26-27 Січня.

В сучасних обставинах, коли на українських землях іде нечуваний наступ на Український Народ, на його державницьку традицію і культуру, а тут, закордоном, зухвало підносить голову старий російський імперіялізм, гідне відзначення ідеї державної самостійности Українського Народу набирає особливої ваги.

У зв'язку з тим дуже побажано, щоб на цьому святі були присутні і представники американського політичного і культурного світу, а також репрезентанти інших національних груп.

Самозрозуміло також, що в кожній громаді цей день треба відзначити єдиною спільною імпрезою.

Український Конґресовий Комітет Америки

З Театру

Борис Берест

БЕЗСМЕРТЯ У ВІКАХ

(До вистави „Йоганна, жінка Хусова" і „На полі крови" Л. Українки в Ню Йорку)

Майже два тисячоліття віддаляє нас від народження Христа. Два тисячоліття пертурбацій і зрушень в космічному маштабі. Два тисячоліття віри і зневір'я, надії і безнадійности, любови і ненависти. Але образ Месії залишився безсмертним у віках. Саме це безсмертя геніяльно зафіксувала, втілила і зберегла в своїх невмирущих творах Леся Українка, зокрема в драматичних поемах: „Йоганна, жінка Хусова" і „На полі крови".

В репертуарі театрального колективу під. кер. В. Блавацького дві поетичні перлини Л. Українки тримаються вже на протязі майже 10 років. Мимовільно стають в уяві прем'єра і перші вистави цих творів у Львівському Оперному Театрі, — на технічно бездоганно обладнаній сцені, з мальовничими і вишуканими декораціями, із звуковими і світловими ефектами. Але дивно, що ні вибагливий павільйон з чудовим античним краєвидом, живими водограями та іншим мотлохом в „Йоганні, жінці Хусовій"; ні мальовнича „пустеля" з дивоглядними хмаринками, що чомусь стрімголов миготіли на сценічному обрії, з безліччю бережків, станків та фактурних деталей в „На полі крови", — ніщо не могло залишити того глибокого враження, що його мав глядач після вистав Українського Театру під кер. В. Блавацького в Ню Йорку.

Скромна заля, невелика сцена, застаріла система освітлення... Але В. Клех не вперше зустрічається з подібними трудноцами. Його декоративне оформлення максимально виразне й промовисте, а одночасно скромне й просте. Віддаленим натяком на античну колонаду були жовтогарячі сукна на синьому тлі в „Йоганні" та кілька бережків і покручене, почорніле дерево в „На полі крови". Це все. Нічого крикливого, нічого зайвого. Проте, це спрощене рішення декоративного оформлення саме й було ключем для знайдення правильної тональности в звучанні драматичних поем Л. Українки. Цим самим, на прикладі творчої праці В. Клеха, глядач ще раз наочно побачив, що поетичне слово Л. Українки може досягнути повноцінного звучання тільки в максимально спрощеному і умовно стилізованому сценічному оформленні.

Режисер В. Блавацький правильно відчув стилістичну манеру Л. Українки і майстерно відтворив її у виставі, знайшовши відповідні й правдиві образи для розкриття передгрозової атмосфери дії обох драматичних поем. Треба зазначити, що поставник дійшов до цього єдино вірним шляхом, шляхом розкриття образів зсередини. Майже всі ролі знайшли рівноцінних виконавців, що спромоглись переконати глядача в правильному розумінні внутрішнього життя персонажів Лесі Українки.

Образ Хуси — один із самих складних образів драматичної поеми „Йоганна, жінка Хусова", написаний з великою художньою силою. Б. Паздрій впевнено розгорнув і передав тонку скалю і невідповідність між думками, поведінкою, рішенням Хуси, показав його цинізм і безцеремонність в поведінці з рабами і слугами та запобігливість і улесливість в поведінці з високопоставленими ґістьми. Шкодить акторові тільки дещо надмірний темп і невиразність дикції в перших сценах.

Поруч з Хусою яскраво виступає образ Йоганни. В. Левицька створила трагічну постать, спромігшись в межах відведеного їй автором тексту розгорнути образ великої драматичної сили. Артистка вдумливо зображує роздвоєність Йоганни в її посвяті Месії та в обов'язках перед Хусою.

До безсумнівних перемог вистави треба відвести виконання ролі матері Хуси Н. Горленко. Артистка грає дуже стримано і виразно. Тому цей образ переконує глядача своєю безпосередністю, незаплямленістю і любов'ю до всього рідного, до батьківщини.

В ролі Сабіни, як і раніше, виступила Е. Дичківна, майстерно виліпивши рельєфну постать відданої, розумної і, можливо, надто хитрої рабині. Таке тлумачення частково суперечливе, але дуже цікаве. Образ вийшов максимально яскравим і неповторно своєрідним. Л. Шашаровська (Марція) створює живий образ римської матрони, творчо своєрідний і оригінальний. Роля Публія явно не відповідає творчій індивідуальності здібного актора В. Мельника. Насамперед вражає недостатнє оволодіння актором правильністю і виразністю вимови. Мальовнича постать Раба у виконанні Я. Пінот-Рудакевича.

Говорячи про виконавців „На полі крови", треба насамперед згадати про виконання В. Блавацьким ролі Юди. Образ Юди — це не тільки центральний образ драматичної поеми. За допомогою цього образу Л. Українка створює невмирущий образ Христа. Послуговуючись засобом неґативної характеристики Месії в устах Юди, практично-суб'єктивною характеристикою в устах Прочанина і виразно обожествлюючою — в устах Марії, Сузанни і Саломеї, — поетеса створила безприкладний по силі й динаміці невидимий образ Христа.

„Технологічна" основа роботи В. Блавацького над ролею Юди — це, перш за все, цікаво знайдений ритм. Це внутрішньо насичений і до меж напружений ритм рухів і мови. В. Блавацький досягає цього не тільки створенням безперервного ланцюга зовнішніх характерних рис образу, але й знаходить чітку лінію внутрішньої дії. В такі хвилини В. Блавацький піднімається до справжніх вершин акторської творчости. Безперечно, такий образ міг бути створений тільки як наслідок великої підготовчої праці. Силою свого художнього мислення і творчої уяви В. Блавацький збагатив драматургічний текст, поглибив і поширив його зміст.

Я. Пінот-Рудакевич знайшов єдиний внутрішній тон для змалювання кольоритної постаті Прочанина. В створеному актором образі помітна не тільки вправна рука режисера, але й відчувається наявність справжньої думки і свого, індивідуального підходу до ролі. Свіжістю інтонацій, чистотою і ясністю сценічних образів вражають: М. Степова (Марія), Е. Дичківна (Сузанна) і В. Левицька (Саломея).

Вистава двох драматичних поем Л. Українки — це наслідок великої і вдумливої праці всього колективу акторів Українського Театру під кер. В. Блавацького. Колектив театру ще раз засвідчив свою зрілість, оперативність і життєздатність. Театр має в своїх лавах низку досвідчених акторів, має талановитого артиста-маляра В. Клеха, має невтомного керівника та непересічного режисера в особі В. Блавацького. Бракує тільки кращих умов для творчої праці.

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО В КАНАДІ

Для багатьох нових поселенців у Канаді, які прибули з старих країн із глибоко закоріненою культурою, музичне мистецтво в Канаді може видаватися замало розвинене. До деякої міри мабуть справді так і є, однак це можна сказати про кожну країну, яка провела серед важкої піонерської праці літа свойого національного формування: треба ж було викорчувати ліси, усувати скелі, щоб управити землю, на якій приходилось працювати і творити нове життя.

Хоча канадійську музику можна справді назвати молодою, то все таки в останніх роках можемо відмітити дуже відрадний факт: у цій ділянці творчости канадійці швидким темпом стають зрілими. Одночасно з розвитком канадійської драми, фільму, радіо й балету — канадійська музика виявляє свій самобутній характер і розквіт.

Її корені сягають часів перших французьких поселенців у Канаді. Для цих відважних, загартованих до важкого життя й обдарованих артистичною душею ґалійців, музика становила частину їхнього життя. З рідного краю вони принесли на канадійський континент свої численні народні пісні, що їх збагатили новими, створеними вже тут.

Зате англійські поселенці, які оселилися в надатлантійських провінціях та в Онтаріо, були менше склонні до мистецької творчости, а радше виявлялися в оформлюванні практичного життя і в царині законодавства.

З розбудовою й пляновим заселюванням канадійського Заходу наприкінці 19-го і з початком 20-го століть до Канади прибувають нові люди з нових країн, що славилися музичними зацікавленнями й талантами, а саме — з України, Польщі, Австро-Мадярщини, Італії, Німеччини, Росії. З бігом часу, коли труднощі піонерських років відходили щораз дальше у минуле, із змішання різних рас, культур і світоглядів виросли і суто-канадійські таланти на музичному полі.

Великі віддалі між поодинокими центрами в Канаді є в значній мірі перешкодою у витворюванні й розвитку суцільної канадійської музики. Поборювати цю перешкоду помагає широка радіомережа, що охоплює цілу нашу країну. Слід сказати, що радіо причинилося найбільше до розвитку музики в Канаді та до стоплення в одну цілість різнородних елементів, з яких вона складається.

Черговим фактором, що причиняється до зросту нашого музичного мистецтва, є льокальні та реґіональні музичні фестівалі. Їх започатковано в Вінніпезі 1919 р. Сьогодні такі музичні суперництва відбуваються по цілій Канаді. Манітобський Музичний Фестіваль у Вінніпезі, що відбувається в вінніпезькій авдиторії (4,000 місць) та є спонзорований Вінніпезьким Чоловічим Музичним Клюбом, є найбільшим у цілому Британському Комонвелті. Цей фестіваль притягає багато учасників різного походження, з яких деякі виступають у своїх національних костюмах. Неодин славний сьогодні артист саме там розпочинав свою справжню музичну кар'єру. Манітобський Фестіваль дає можливості суперництва для учасників всяких груп і музичних ділянок: від шести років життя до сімдесятилітніх музичних ветеранів.

Черговою важливою імпрезою є щорічний Музичний Фестіваль Ківаніс у Торонті. Як у Манітобському, так і в цьому фестівалі беруть участь тисячі учасників, в числі яких є значна кількість шкільних дітей.

Крім того практично в кожному місті Канади є музичні школи. Важливіші з них такі: „Роял Консерваторі оф Мюзік" в Торонті; „Консерватуар Насіональ де Мюзік е де л'Арт Драматік" в Монтреалі, підтримувана провінційним урядом Квебеку; „БекДжіль Консерваторіум" у Монтреалі; „Галіфакс Консерваторі оф Мюзік"; „Консерваторі оф Мюзік оф де Юніверсіті оф Саскачеван". При інших канадійських університетах є факультети музики.

Були часті нарікання, що поза великими міськими центрами в Канаді є замало музичних шкіл вищого ступня. Щоб заповнити цю прогалину, в останніх роках переведено по цілій Канаді низку дипломових іспитів. І так — „Вестерн Борд оф Мюзік" перевів іспити з музики в трьох Прерійних провінціях, тоді як „Роял Консерваторі оф Мюзік" вислала свою іспитову музичну комісію. Подібне завдання виконала консерваторія МекДжіль у провінції Квебек. Праці тих іспитових комісій зустрілися з прихильною поставою студентів і любителів музики: до іспитів зголосилося в одному тільки році 21 тисяч осіб.

В Канаді є чимало таких любителів музики, які створили непрофесійні, сказати б аматорські, музичні групи. Ось в Шербруку, Кве. від 1940 р. діє симфонічна оркестра, яка складається з аматорів музики, що не отримують за свої виступи жадної винагороди крім задоволення, що плекають музичне мистецтво.

Особливого розмаху набрало організування хоралів. В Канаді створено чимало добрих хорів, з яких „Мендельсон Квайр оф Торонто" (аматорська хорова група) є одним із найкращих хорових ансамблів того роду на північно-американському континенті.

Чимало канадійських диригентів мають світову славу. Такі диригенти як Ернест МекМіллян (диригент Торонтської Симфонічної Оркестри і декан музичного факультету в Торонтському Університеті), д-р Етторе Мазолені (директор „Роял Консерваторі"), Гофрі Ваддінґтон (з СВС) та Бернард Нейлор з Торонта — є відомі теж в інших країнах.

Щойно в останніх роках на канадійській сцені появилися в більшому числі нові композитори завжди мали одну велику перешкоду на свойому шляху: брак відповідної реклями та доступу їхніх творів до публіки в інших країнах. Д-р Гілі Віллен, Кльод Шампань, Олександер Брот, Гарі Сомерс, Джералд Бейліс, Гектор Греттон, Барбара Пентленд і Джон Вайнцвайґ — ось декілька імен композиторів, що здобули собі таки визначне місце в музичному світі та допомагають Канаді зайняти відповідне місце в світовій музиці. Зате на відтинку аранжування й оригінального компонування музики для радіо й фільму, то мабуть важко знайти в світі кращих композиторів як Лю Епелбаум („Нешенел Філм Борд" в Отаві), Лючія Агостіні та Говард Кебел з Торонта.

В канадійських музичних композиціях є два головні джерела впливів — англійське та французьке. Однак в останніх декількох роках виникла нова група композиторів, твори яких визволилися з-під тих впливів. Тому теж дехто називає їх „інтернаціоналістами".

(Canadian Scene)

СПОМИНИ ПРО Ю. ЛИПУ В Л.-М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що при співпраці Літературного Архіву УВАН — в найближчу п'ятницю, 4-го січня, відбудеться вечір, присвячений спогадам про Юрія Липу. На вечорі виступлять: Л. Биковський, М. Мухин, О. Малюк та І. Коровицький. Вечір відбудеться в приміщенні Клюбу при 149 2-га евеню та почнеться в год. 7:30.

КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦІ!

Різдвяний або Святочний виступ українського мистецтва!

На Телевіжон і на Радіо програмі побачимо Різдвяну українську програму Школи Національних Танків В. Авраменка, під управою інж. Н. Арсенія відтанцюють пару укр. танців в суботу ввечір, 5-го січня, від год. 11:00 до 11:30 P. M. на Телевіжон Радіо Станції WDWS Channel 5, Cleveland. Колядки в неділю перед св. вечерою, 6-го Січня виступ Хору Укр. Прав. Церковної Громади св. Володимира, під управою диригента проф. Лаха. Святочну промову виголосить о. Антоній Берек від год. 4. до 4:45 на часі Укр. Радіо Передачі на станції WSRS, при співучасти укр. письменника Діточого Кутка проф. Вол. Радзикевича. На спеціяльнім часі підчас св. вечері Різдва Христового, 6-го січня, Укр. Нац. Хор ООЧСУ міста Клівленд відспіває святочні коляди під проводом диригента проф. Ярослава Барнича на Радіо Станції WSRS, 1490 Kc., 95.3 F.M., від год. 5. до 5:30 P. M. З нагоди Різдва Христового Керівник УАРП, Н. Арсеній желає всім слухачам, приятелям, бизнесменам і спомагаючим членам УАРП Веселих Свят, приємних Свят Різдва Христового і успішного Нового Року.

ПОДЯКА

Бувшим моїм ґімназійним учням(цям), що мешкають в Шікаґо, Филаделфії і в Ню Йорку, які в день цьогорічних моїх імянин, в зорганізований спосіб, так як і попереднього року, через своїх представників (Вп. п. Ром. Яхторовича з Бруклину, п. І. Масник з Шікаґо) зложили мені свої глибокі змісту вдячности і пошани, побажання, і грошеві чеки, складаю щиру подяку.

Щиру подяку складаю таким б. м. учн. Вп. п. д-рові А. Ґуралеві, дир. лікарні в Ню-Ґвінеї, за память і банково-грошевий чек, а п. М. Дяковому з Филаделфії за память і нумерований примірник „Слово о полку Ігореві" — З нагоди Різдва Христового — бажаю Вам усім

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

МИКОЛА ВЕЛИЧКО,

б. дир. ґімназії в Золочеві і в Реґенсбурзі

ЩО З КАПЕЛЕЮ БАНДУРИСТІВ?

Під таким заголовком опубліковано статтю на сторінках Вашого цінного часопису „Свобода" від 4. 12. 1951 р. Управа Капелі в імені всього товариства бандуристів бажає зі свого боку поінформувати українське суспільство в справі заторкнутих автором статті питань.

Нам, бандуристам, на 28-му році існування нашої мистецької організації, тяжко читати прикрі слова правди, що звучать тяжким докором нам, а заразом б'ють на сполох серед всього свідомого українства.

Ми пронесли бандуру через страхіття совєтської дійсности, яка руками НКВД вирвала з наших рядів кращих синів нашого народу — основоположників і перших піонерів Капелі: Г. Хоткевича, Кабачка, В. Балацького, Цибуліва, Глушка і багато інших.

Ми таксамо втримали в руках бандури в час не меншого лихоліття — німецької окупації, перебуваючи з бандурами в тяжких нацистських конц. таборах, де також втратили найкращих бандуристів Я. Протопопів).

Ми, що донесли цю святу для нас, незганьблену бандуру на вільну землю Вашингтона, — найбільше відчуваємо трагізм цього питання: „Що з Капелею Бандуристів?". Відчуваємо, бо любимо свій інструмент, свою пісню з якими на все пов'язане наше життя.

І сьогодні, коли справді ... „кінчається осінь, наближаються Різдвяні Свята ... „Капеля на жаль, не привітає наших дорогих слухачів Різдвяною колядкою, бо незвичні, нові для нас, концертові умови примусили бандуристів стати до праці на фабриках, а кілька з них позбулися вже пальців, так потрібних для перебирання струн дорогої бандури.

Правда, на такий шлях стали й інші наші високомистецькі організації: студія Й. Гірняка, театр В. Блавацького, хор „Ватра" та інші. Виходить, що не лише „Капеля Бандуристів" — заплуталась у технічно-фінансових справах".

А що Капеля, як організація надзвичайно оригінальна і цінна (говоримо на підставі десятків найкращих рецензій чужинецьких і українських) мусіла б бути на американській сцені сьогодні, де є ... „величезна можливість для концертів, для тисячних виступів у блискучих залях, для тріюмфу української пісні, а з нею української справи, в цей, во істину, історичний момент" ... " (як цілком слушно і правдиво пише шановний В. П-ко).

Капеля зі свого боку робить все можливе, щоб продовжити працю, але ця можливість обмежується покищо на Дітройт та ближчі до нього міста, щоб разом із тяжкою працею на фабриках, раз у місяць, в неробочі дні виступити з концертами перед українським громадянством. Не одне українське національне свято, чи академія не обходиться без участи Капелі Бандуристів.

Також були виступи Капелі в Торонто на величавому святі 60-ліття перших піонерів-українців Канади. За пляном Капелі передбачено концерти у військових шпиталях для ранених американських вояків, на радіо-програмі і т. ін.

Капеля докладає всіх зусиль, щоб не замовкнути і у вільні від фабричної праці години, капеляни беруться до бандур, відбуваються систематично кожної суботи й неділі проби над поновленням свого репертуару, готуючись до наступного концертового сезону 1952-53 р., бо цього сезону вона не змогла використати за відсутністю фінансових спроможностей.

А за цей час сподіваємось побудувати міцний „Допомоговий Фонд", який дозволить Капелі без жодного ризика провадити широке концертування по ЗДА і Канаді, не наражаючи бандуристів на тяжке поневіряння по закінченні його.

Нам зрозуміло, що без допомоги провідних організацій та всього українського загалу, Капеля не втримається і не зможе справдити надії свідомих українських патріотів, що розуміють ролю її під сучасну пору.

З цією метою Управа Капелі ще в кінці минулого концертового сезону звернулась з апелем до всіх найбільших і найвпливовіших українських організацій з проханням конкретної матеріяльної та моральної підтримки і співпраці в побудові власного „Допомогового Фонду".

На превеликий жаль, ці організації, за малими винятками, очевидно, переобтяжені власними клопотами, не нав'язали з Капелею належної співпраці. То ж Капеля пущена на власні сили, самотужки, за щирою допомогою багатьох її симпатиків провадить цю збіркову акцію, яка все більше і більше знаходить зрозуміння у жертвенного українського загалу, а особливо серед канадійських українців.

Капелею також цікавились, з бизнесового боку деякі американські концертові фірми, але вона не прийняла їх пропозиції, бо для цього треба було б загубити своє національне обличчя. Були спроби інших заанґажувати на короткий час — 1-2 місяці, але і тут Капеля відмовилась, не бажаючи ризикувати, бо знала з минулого досвіду, як легко втратити працю на фабриці, а тяжко її знов віднайти по закінченні турне.

Отже цілком зрозуміло, що тільки певний контракт на 2 роки з будь-якою фірмою, чи українською організацією, або ж свій власний міцний обезпеченевий фонд — відповідають інтересам Капелі і дозволять стати їй професіональною, національною силою для добра Української Справи.

Тепер останнє слово, підкріплене практичним чином, за нашими провідними організаціями та свідомим українством!

В противному разі Українську Капелю Бандуристів ім. Т. Шевченка на її 28-му році славного, але тернистого шляху чекає трагічна доля знаної студії Й. Гірняка.

За Управу Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка:

П. Гонгаренко, голова Управи; Й. Панасенко, секретар.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляємо, що наше вінчання відбулося 20-го грудня 1951 року в церкві парафії в Denver, Colorado.

ЕВА і СЕРГІЙ
САХАРУКИ
Адреса:
1035 — 10th St., Boulder, Colorado.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Уважаючи вишкіл інтеліґенції на техн. фахівців і підшукання для неї відповідної праці, як один з способів поліпшення її стану **Товариство „Волинь" в Ню Йорку** улаштовує під кер. інж. д-р К. Церкевича,

ЛЕКЦІЇ ТЕХН. КРЕСЛЕННЯ

для підготовки бажаючих на техн. креслярів. Спосіб навчання—індивід. і збірний, або кореспонденційний для провінції. Одночасно „Волинь" порозуміється з ам. фірмами, в справі затруднення нових креслярів. Зголошуватися в орг. реф. A. KOSTECKYJ, 1122 Hancock Street, Brooklyn 21, N. Y. Управа.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ІВАН БІНКОВСЬКИЙ, довголітний секретар від. 23 У. Н. Союзу в Дербі, Конн., помер нагло 1-го січня 1952 р. Покійний родився 1892 р. в селі Передмістя Дільне, пов. Ярослав, Україна. Полишив у смутку жінку Марію, та дітей, Марію, Анну, Івана, Юлію, Петра, Катерину; Павла, Василя Олену і Юрія. Похорон відбудеться в пятницю, 4-го січня 1952 в Ансонії, Конн. — В. Й. П.!

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

БОСТОН, МАСС. — Річні збори Тов. ім. Е. Коновальця, від. 238, відбудуться в неділю, 6. січня, в церковній галі, 136 Арлінґтон вул., зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів численно прибути, бо буде вибір уряду на 1952 рік, а також звіт з цілорічної діяльности урядників. Хто ще не є в Союзі, повинен вписатись сам і своїх дітей, бо нещастя не спить. — П. Мороз, гол.; П. Попович, кас.; М. Даниськiва, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. — Річний мітінґ від. 305, Запорозька Січ, відбувся 23. грудня. Уряд на 1952 рік вибрано такий: Н. Бахіч, предс. і касієр; М. Гентош, секр. Контрольори: І. Годованець і Т. Касіян.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Від. 94 ім. М. Шашкевича подає до відома, що на річних зборах, які відбулися 9. грудня, вибрано такий уряд на 1952 рік: Предс. М. Шаран, заст. Н. Ґорен, рек. секр. І. Зубальський, заст. Т. Судомір, фін секр. Н. Прихітко, заст. В. Туркевич, касієр С. Вугай, заст. Т. Саділо, контр. комісія В. Крушельницький, А. Потра і І. Лозовчук, надз. хворих Д. Васко і І. Лопузанський. Секр. народного фонду П. Старжинський.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 5-го січня, в год. 3-ій попол., в галі під ч. 74 Герис Еве. Обовязком кожного члена явитись на ці збори. — Уряд.

ІСТ СТ. ЛУЇС, ІЛЛ. — Уряд від. 308 на 1952 рік: М. Івасишин, предс.; М. Хоміцький, заст.; П. Івасишин, секр.; С. Коробій, кас.; В. Заняс і П. Торинський, надз. хворих; М. Івасишин, дверник; Ю. Заняс і П. Коробій, контрольори.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — На річних зборах Бр. ов. Володимира, від. 65, що відбулися в суботу, 15. грудня, вибрано такий уряд на 1952 рік: Предс. І. Левчик, заст. Н. Кунка, касієр І. Напованець, рек. секр. М. Гуменюк, фін. секр. А. Смит, члени контр. комісії: М. Романович, Т. Процак і В. Ґарбовський, члени комітету хворих: М. Напованець, А. Зизяк, П. Циктор, С. Прокопик і Д. Щерба. Репрезентант до У. Н. Дому Т. Луняк. Репрезентант до Центр. Комітету М. Чайковський.

✝

Ділимось сумною вісткою з кревними, приятелями та знайомими, що наш дорогий чоловік і батько

ТОМА ЛАШКЕВИЧ

купець, хорунжий У.Г.А., нар 18.12.1888 в Дубецку на Західній Україні, який прибув з нами до ЗДА 14. жовтня 1951 р., помер по операції жовчевих каменів в шпиталі в Міннеаполіс, Мінн. Похорон Його відбувся в дні 12. листопада 1951 р. на цвинтарі Ст. Меррі, в Міннеаполіс.

Усім, що морально і матеріяльно несли нам поміч та прислужились у віддані останньої прислуги Помершому наше сердечне спасибі!

ДРУЖИНА ТА СИН.

ТАРЗАН, ч. 2743. Кратер у небесній висоті.

Отаму звільнив гальмо, і важкий віз почав підійматися вгору.

Металевий віз, притяганий силою великого магнету на берегах кратеру, гнав угору з небувалою швидкістю.

Отаму потягнув гальмо назад: віз став зменшувати свою швидкість.